

Rapport

Detaljreguleringsplan for fv. 118 Ny Sarpsbru i Sarpsborg kommune

OPPDRAKSGIVER

Østfold fylkeskommune

EMNE

Naturmangfold – Beskrivelse av naturverdier etter
supplerende kartlegging

DATO / REVISJON: 20. april 2026 / 03

DOKUMENTKODE: 10245026-01-RIM-RAP-004

Multiconsult

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt i den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredjeparter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult med mindre annet følger av norsk lov. Multiconsult påtar seg intet ansvar for bruk av dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn det som er godkjent skriftlig av Multiconsult. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter med mindre annet følger av norsk lov.

Rapport

OPPDRAAG	Detaljreguleringsplan for fv. 118 Ny Sarpsbru i Sarpsborg kommune	DOKUMENTKODE	10245026-01-RIM-RAP-004
EMNE	Naturmangfold – Beskrivelse av naturverdier etter supplerende kartlegging	TILGJENGELIGHET	Åpen
OPPDRAAGSGIVER	Østfold fylkeskommune	OPPDRAAGSLEDER	Ottar Gundersen
KONTAKTPERSON		UTARBEIDET AV	ASO
		ANSVARLIG ENHET	Multiconsult AS

SAMMENDRAG

Østfold fylkeskommune planlegger ny fv. 118 med ny Sarpsbru over Glomma i Sarpsborg. Multiconsult er engasjert i arbeidet med detaljreguleringen.

I forbindelse med planarbeidene har Multiconsult innhentet informasjon om naturverdier og gjennomført en supplerende kartlegging av naturverdier og fremmede arter på land, i og i nær tilknytning til planområdet. Kartleggingsområdet utgjør alt areal på land innenfor utvidet varslingsgrense.

Denne rapporten presenterer naturverdier basert på resultater fra eksisterende kilder og offentlige databaser, samt en supplerende kartlegging av området.

Sarpsborg kommune har konkludert med at tiltaket omfattes av unntaket i forskriften § 6 b. da det tidligere er konsekvensutredet gjennom kommunedelplan for InterCity Borg bryggerier – Klavestad. En detaljert vurdering av om tiltaket er KU-pliktig eller ikke, ble gjort i forbindelse med varsling av oppstart av planarbeid august 2023 og revidert høsten 2025.

Det presiseres at denne fagrapporten ikke er en konsekvensutredning (KU), kun en enkel fremstilling av naturverdier av forvaltningsinteresse i og i tilknytning til planområdet. Rapporten omfatter ingen konkrete vurderinger av tiltakets påvirkning og konsekvens på naturverdier.

Den supplerende kartleggingen resulterte i registreringer av to forekomster av utvalgt naturtype hule eiker, som er omfattet av forskrift for utvalgte naturtyper, en rødlistet naturtype og et relativt stort antall rødlistearter.

Avslutningsvis presenteres anbefalte tiltak for best mulig å hensynta registrerte naturverdier. Blant annet skal det etterstrebes å unngå å forringe kantsonen ved Hølen/Jomfrudammen, og det skal påses at naturverdier som ikke berøres sikres mot skade i anleggsgjennomføringen.

Supplerende kartlegging og foreliggende rapport er utarbeidet av biologer.

REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV
03	20.04.2026	Oppdatert iht tilbakemeldinger fra ØFK	ASO	Lars Jørgen Rostad	Ottar Gundersen
02	25.02.2025		ASO	Lars Jørgen Rostad	Ottar Gundersen
01	12.12.2025		ASO	Åse V. Lindmark	Ottar Gundersen
00	21.11.2025	Fagrapport som beskriver terrestriske naturverdier i og i nær tilknytning til planområdet.	ASO	Lars Jørgen Rostad	Ottar Gundersen

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Innledning.....	5
1.1	Bakgrunn og hensikt	5
1.2	Vurdering etter KU-forskriften	5
1.3	Formål	6
1.4	Planavgrensning og tilgrensende influensområde	6
2	Aktuelle lovkrav og føringer	8
2.1	Ivaretagelse av naturverdier.....	8
3	Metode	11
3.1	Kartlegging i felt og datagrunnlag	11
3.2	Registreringskategorier.....	11
3.3	Kartleggingsmetodikk	12
3.4	Usikkerhet.....	13
4	Dagens situasjon.....	13
4.1	Områdebeskrivelse	13
4.2	Naturgrunnet	14
5	Resultater	15
5.1	Tidligere kartlegginger	15
5.2	Supplerende kartlegging	15
5.3	Registrerte naturverdier	15
5.3.1	Verneområder	15
5.3.2	Utvalgte naturtyper	15
5.3.3	Naturtyper	18
5.3.4	Økologiske funksjonsområder for arter	23
5.3.5	Landskapsøkologiske funksjonsområder	30
5.3.6	Geologisk mangfold.....	31
6	Mulige negative virkninger av tiltaket på naturverdier	31
7	Anbefalte tiltak for ivaretagelse av naturverdier.....	31
7.1	Lovpålagte og søknadspliktige tiltak	31
7.2	Avbøtende tiltak i anleggsperioden	32
7.3	Avbøtende tiltak ved permanent situasjon	32
8	Referanser	34

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og hensikt

Østfold fylkeskommune planlegger ny fv. 118 med ny Sarpsbru over Glomma i Sarpsborg. Hensikten med prosjektet er å bedre fremkommelighet for buss og myke trafikanter over Glomma, samt bygge ny bru over Sarpsfossen da dagens bru er i dårlig stand. Prosjektet inngår i Bypakke Nedre Glomma. Multiconsult er engasjert i arbeidet med detaljreguleringen.

Prosjektet omfatter ny fv. 118 fra kryss mellom fv. 118 St. Nikolas gate og fv. 109 St. Marie gate i Sarpsborg sentrum, over Glomma og til kryss med rv. 22 i rundkjøringen ved Hafslund skole. Varslingsgrensen til prosjektet er vist i figur 1-1, utvidet siste gang i april 2025.

Det ble i 2019 utarbeidet en egen delutredning for naturmangfold, i forbindelse med kommunedelplan (KDP) med KU for InterCity Østfoldbanen, inkl. fv. 118 ny Sarpsbru (COWI/Multiconsult, 2019). Flere av dataene brukt i delutredningen er av eldre dato. For at kunnskapsgrunnlaget skal kunne vurderes som tilfredsstillende iht. naturmangfoldloven, er det derfor vurdert som nødvendig å utføre en supplerende kartlegging før oppstart av anleggsarbeidene.

Sarpsborg kommune har lagt frem krav om at det gjennomføres en oppdatert kartlegging av naturverdier og fremmede arter i området. Hensikten er å sikre at registrerte verdier hensyntas ved utforming av anlegget i planforslaget.

Det er utført en supplerende kartlegging av terrestrisk natur, av artsgruppene karplanter, moser, sopp og lav. Informasjon om artsgrupper utover dette, er hentet fra tilgjengelige databaser.

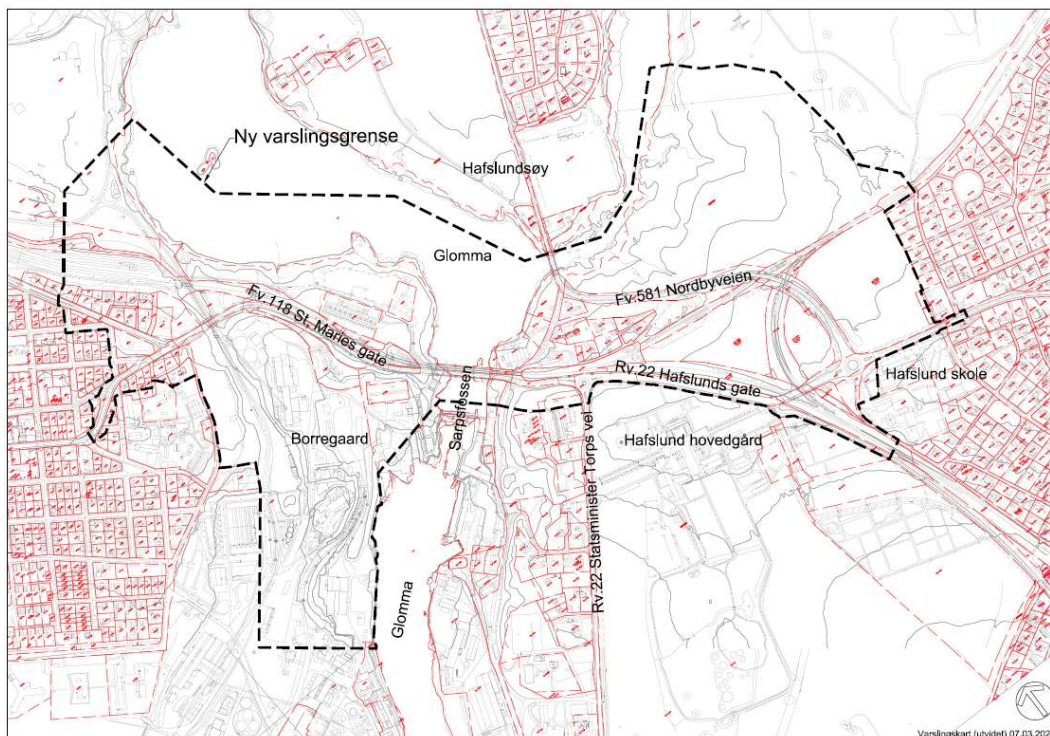
Resultatet av kartlegging av forekomster av fremmede arter, samt en plan for hvordan masser med fremmede arter skal håndteres og tiltak for å unngå spredning, er fremstilt i egen rapport.

1.2 Vurdering etter KU-forskriften

Tiltaket er vurdert etter «Forskrift om konsekvensutredning» og faller inn under § 6 Vedlegg I nr. 7 e) i forskriften. I § 6 bokstav b er det imidlertid en unntaksbestemmelse som sier at reguleringsplaner for tiltak i vedlegg I er unntatt fra utredningsplikten dersom det konkrete tiltaket er konsekvensutredet i en tidligere plan, og der reguleringsplanen er i samsvar med denne tidligere planen.

Sarpsborg kommune har konkludert med at tiltaket omfattes av unntaket i forskriften § 6 b. da det tidligere er konsekvensutredet gjennom kommunedelplan for InterCity Borg bryggerier – Klavestad. En detaljert vurdering av om tiltaket er KU-pliktig eller ikke, ble gjort i forbindelse med varslingsplan av oppstart av planarbeid august 2023 og revidert høsten 2025.

Denne rapporten er kun en fagrapport som beskriver kunnskapsgrunnlaget for fagtema naturmangfold i utredningsområdet, og ikke en konsekvensutredning.

Figur 1-1: Illustrasjon som viser varslingsgrense etter utvidet varsling i april 2025. Kilde: Multiconsult

1.3 Formål

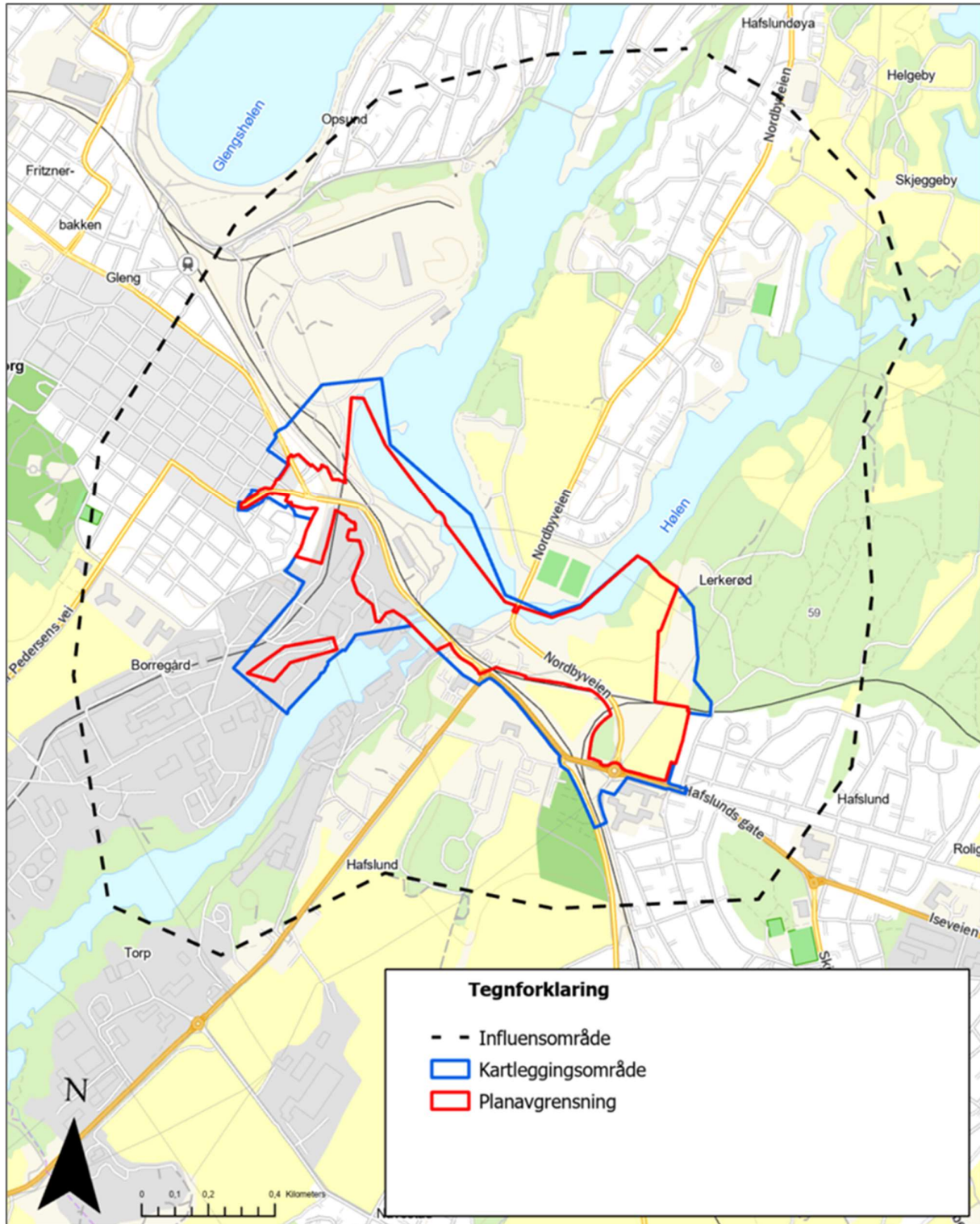
I denne rapporten presenteres naturverdier i området basert på resultater fra eksisterende kilder og offentlige databaser, samt resultat av supplerende kartlegging av området. Det kartlagte området tilsvarer området innenfor utvidet varslingsgrense vist i figur 1-1. Planområdet er mindre i utstrekning enn varslingsområdet og er det området hvor tiltaket er planlagt gjennomført, vist med rød linje i figur 1-2.

Avslutningsvis i rapporten presenteres anbefalte tiltak for best mulig å hensynta registrerte naturverdier i området (kapittel 7).

1.4 Planavgrensning og tilgrensende influensområde

Influensområdet definerer avgrensningen av arealet som utredes og er det området som kan bli påvirket av tiltaket, altså det samlede området der gjennomføring av tiltaket kan medføre midlertidige eller permanente konsekvenser. Planområdet er det arealet som inngår i reguleringsplanen og inngår i influensområdet.

Influensområdet for naturmangfold varierer etter artsgrupper og kategorier. For kategoriene naturtyper og fastsittende artsgrupper (karplanter, moser, sopp og lav), samt insekter, vurderes influensområdet å samsvare med planområde, markert med rød linje på i figur 1-2. For mobile artsgrupper av større dyr, som fugl, flaggermus, pattedyr, amfibier og krypdyr er influensområdet satt til å inkludere områdene oppstrøms planområdet langs elveløpet, fra Oppsundbrua i nord og Kaninholmen i nordøst, og ned til Borregård kraftverk, markert med sort stiplet linje i figur 1-2.

Figur 1-2: Planavgrensningen er markert med **rød linje**. Kartlagt område er markert med **blå linje** på kartet. Influensområde for naturtyper på land og arter av planter, sopp, moser, lav og insekter tilsvarer varslert plangrense. Influensområde for pattedyr og flygende arter, som flaggermus og fugl, er vist med **sort stiplet linje** på kartet.

2 Aktuelle lovkrav og føringer

2.1 Ivaretagelse av naturverdier

Det er et politisk mål at mangfoldet av naturtyper i Norge skal ivaretas, og dette innebærer at både artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner de ulike naturtypene må bevares.

- Denne rapporten har til hensikt å bidra til at det samlet sett fremlegges et solid kunnskapsgrunnlag, som kan benyttes som beslutningsgrunnlag ved avveininger knyttet til hvordan det på best mulig måte kan tilrettelegges for akseptable konsekvenser for naturmangfold ved eventuell gjennomføring av tiltaket.
- For å best mulig sikre at tiltaket ikke vil endre karakter eller omfanget av forekomstene av prioriterte arter, viktige naturtyper eller utvalgte naturtyper, må tiltakets planleggingsfase og videre fremdrift forholde seg til anbefalingene som er beskrevet i denne rapporten.

En eventuell gjennomføring av tiltaket krever at det tas hensyn etter særlovverk og retningslinjer. Nedenfor er hensyn relevante for beslutningstaker, eksempelvis virkninger i lys av miljømål, forholdet til relevant særlovverk, omtale og oppsummering av konflikter med miljøverdier av nasjonal eller vesentlig regional verdi (jf. rundskriv T-2/16) og forholdet til internasjonale forpliktelser, nevnt.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold) har som formål å ta vare på naturen gjennom bærekraftig bruk og vern. Den setter krav om at miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder i størst mulig grad skal benyttes for å begrense eller unngå skade på naturmiljø.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at de miljørettslige prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av planer som berører naturmangfold. Formålet med Naturmangfoldloven er at naturen med dens økologiske prosesser og mangfold tas vare på ved bærekraftig bruk og vern.

Naturmangfoldloven § 65 pålegger enhver som har eller foretar seg noe som kan påvirke naturmangfoldet, til å gi nødvendige opplysninger og til å varsle ved skade på naturmangfoldet. Loven gir grunnlag for spesiell beskyttelse av prioriterte arter, viktige og utvalgte naturtyper (§§ 23 og 52). Målet er at mangfoldet av naturtyper skal ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde med sitt artsmangfold og økologiske prosesser (§ 4). Viktige naturtyper kartlagt etter DN- håndbok 13 eller NiN (Natur i Norge) skal prioriteres å bevare.

Det er meldeplikt for alle tiltak som ikke beskrives i handlingsplanen, eller som beskrives som tiltak som er egnet til å endre karakteren eller omfanget av en forekomst av en utvalgt naturtype.

Vannforskriften

Tiltaket omfatter bygging av ny bru over Glomma, et vassdrag med blant annet svært viktig landskapsøkologisk verdi. Naturverdier tilknyttet vann og vassdrag for øvrig, omfattes ikke av denne rapporten, men skal utredes i sammenheng med søknad om tiltak i Glomma. Vannforskriftens miljømål § 4, første ledd sier at «Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.». Hvis tiltaket medfører aktivitet i en vannforekomst som medfører forringelse må etter § 12, bokstav a i andre ledd «alle praktisk gjennomførbare tiltak settes inn for å begrense negativ utvikling i vannforekomstens tilstand» (Lovdata, Forskrift om rammer for vannforvaltningen, 2007).

Forurensningsloven

Tiltaket skal utføres på en slik måte at det ikke medfører forurensning. Forurensningsloven § 7 sier at «Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 og § 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11» (Lovdata, Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven), 1983). Ved gjennomføring av tiltaket skal det foreligge en plan for hvordan forurensning unngås. Planen skal blant annet beskrive hvordan anleggsvann håndteres, hvordan søl av olje og drivstoff fra anleggsmaskiner skal unngås, og hvordan akutt forurensning håndteres. Unngå utslipp av skadelige stoffer.

Rundskriv T-2/16

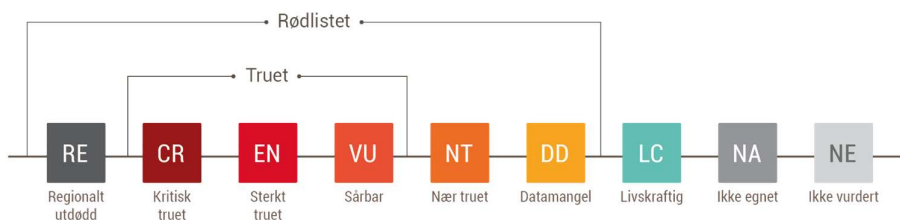
Rundskrivet klargjør hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet (Regjeringen.no, 2025). Ved eventuell gjennomføring av prosjektet skal innsigelse vurderes for flere naturverdier, da tiltaket er i konflikt med både naturtyper og arter av nasjonal og vesentlig regional betydning.

Naturverdiene innenfor planområdet som skal vurderes for innsigelse, omfatter fire forekomster av utvalgt naturtype hule eiker, to lokaliteter med lågurtedellauvskog og to lokaliteter med åpen flomfastmark. Like utenfor planområdet i influensområdet, skal en eventuell konflikt med ytterligere to lokaliteter med åpen flomfastmark og parkanlegget på Hafslund hovedgård vurderes for innsigelse.

I tillegg skal innsigelse vurderes hvis tiltaket kommer i konflikt med truede arter og deres leveområder i kategoriene kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU). Se tabell 5-2 for hvilke arter dette gjelder.

Norsk rødliste for arter

Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021) gir en oversikt over arter som har risiko for å dø ut. Hver kategori sier noe om hvor høy risiko artene har for å dø ut, hvis de rådende forhold vedvarer, se figur 2-1.

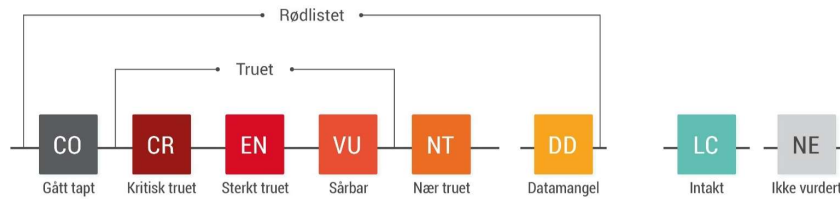

Figur 2-1: Rødlistekategorier i henhold til Norsk rødliste for arter 2021. Kilde: (Artsdatabanken, Norsk rødliste for arter, 2021)

Norsk rødliste for naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper 2018 viser hvilke naturtyper som har risiko for å gå tapt fra Norge. De rødlistede naturtypene er vurdert av fagekspertene til en av følgende kategorier: *Gått tapt* CO, *kritisk truet* CR, *sterkt truet* EN, *sårbar* VU, *nær truet* NT eller *datamangel* DD (Figur 2-2). Naturtyper vurdert som *intakte* LC er ikke rødlistet.

Truede naturtyper er naturtyper som står på norsk rødliste for naturtyper (2018) og som er i truethetskategori kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) eller sårbar (VU). Disse naturtypene har høy til ekstremt høy risiko for å gå tapt for norsk natur hvis de rådende forhold vedvarer.

Figur 2-2: Rødlistekategorier for naturtyper. Kilde: (Artsdatabanken, Norsk rødliste for naturtyper, 2018)

Forskrift om fremmede organismer

Forskrift om fremmede organismer (Lovdata, Forskrift om fremmede organismer, 2015) stiller krav om at den ansvarlige for «tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet» skal opptre aktsomt for å hindre at tiltaket medfører uheldige følger for det biologiske mangfoldet (§ 18).

Det stilles krav til at den ansvarlige for flytting av løsmasser eller andre masser som kan inneholde fremmede organismer i rimelig utstrekning undersøker om massene inneholder fremmede organismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfoldet dersom de spres, og treffe egnede tiltak for å forhindre slik risiko (§ 24, 4. ledd). Vi definerer uheldige følger som kan medføre risiko for det biologiske mangfoldet som negativ økologisk effekt i henhold til Artsdatabankens risikovurderinger av fremmede arter.

I tillegg til kravene i Forskrift om fremmede organismer, gjelder naturmangfoldlovens generelle aktsomhetsplikt (§ 6) (Lovdata, Naturmangfoldloven, 2009).

Fremmedartslista

Artsdatabanken har i fremmedartslista 2023 vurdert hvilken økologisk risiko karplanter som ikke er naturlige hjemmehørende i Norge (og etablert i landet etter år 1800) medfører for det stedege biologiske mangfoldet (Artsdatabanken 2023b). Basert på dette arbeidet er de vurderte artene inndelt i fem risikoklasser: *Ingen kjent risiko (NK)*, *lav risiko (LO)*, *potensielt høy risiko (PH)*, *høy risiko (HI)* og *svært høy risiko (SE)* (Figur 2-3).

Figur 2-3: Risikokategoriene i fremmedartslista. Kilde: (Artsdatabanken, Fremmedartslista, 2023)

Alle arter som er vurdert til HI eller SE har negativ økologisk effekt, men dette kan også gjelde arter som er vurdert til LO eller PH.

Resultatet av kartleggingen av fremmede arter i planområdet er fremstilt i egen rapport.

3 Metode

3.1 Kartlegging i felt og datagrunnlag

Eksisterende naturverdier presentert i kapittel 5 i denne rapporten er basert på innhenting av foreliggende grunnlagsdata fra de offentlige databasene Artskart (Artsdatabanken, Artskart, 2025) og Naturbase (Miljødirektoratet, 2025). Tilgjengelig informasjon omfatter blant annet resultater fra tidligere kartlegginger i området etter kartleggingssystemet Natur i Norge (NiN) og Miljødirektoratets kartleggingsinstruks.

I tillegg til innhenting av informasjon er det utført supplerende kartlegging i felt av arter og naturtyper av forvaltningsmessig interesse. I tillegg ble det utført en kartlegging av fremmede arter, hvor resultatene foreligger i egen rapport.

Kartleggingen av naturmangfold i felt er utført etter anerkjent metodikk iht. M-1941 og ble gjennomført den 4. og 11. september i 2025 av biolog i Multiconsult, Agnete S. Olsen. Olsen er cand. scient. i økologi med over 15 års erfaring.

Forekomster av arter av forvaltningsmessig interesse (iht. Artsdatabankens rødliste, 2021) ble kartlagt som punkter i appen «Fieldmaps» og senere importert til ESRI/ArcGIS. Naturtyper og utvalgte naturtyper ble kartlagt etter NiN2 og i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (Miljødirektoratet 2024). Forekomster av fremmede arter med negativ økologisk effekt (iht. fremmedartslista til Artsdatabanken, 2023) ble kartlagt som punkter i appen «Fieldmaps» og senere importert til ESRI/ArcGIS.

Det er gjennomført supplerende kartlegging av karplanter, moser, sopp og lav. Det er ikke utført supplerende kartlegging av fugl, pattedyr, krypdyr eller leddyr.

Denne fagrapporten er ikke en konsekvensutredning (KU), kun en enkel fremstilling av naturverdier av forvaltningsinteresse innenfor planområdet.

3.2 Registreringskategorier

Naturmangfold omfatter mangfold av arter, naturtyper, leveområder og genetisk mangfold. Naturmangfoldet er altså både alle livsformer og deres levesteder. Det omfatter også biologiske prosesser og økologisk funksjon på ulike nivåer (Naturmangfoldloven, 2009).

Denne rapporten omhandler naturmangfold av forvaltningsinteresse, det vil si sjeldne og truede naturtyper og arter oppført i de norske rødlistene, naturtyper med sentral økosystemfunksjon, verneområder, viktige naturtyper for biologisk mangfold, utvalgte naturtyper, ansvarsarter og prioriterte arter. Leveområder for flora og fauna som er vanlig i Norge er ikke vurdert.

Naturmangfoldet i utredningsområdet er beskrevet etter registreringskategoriene listet opp i tabell 3-1. Alle kategoriene vil nødvendigvis ikke være representerte innenfor utredningsområdet.

Tabell 3-1: Registreringskategorier for fagtema naturmangfold i utredningsområdet.

Registreringskategori	Beskrivelse
Verneområder	Områder vernet etter naturmangfoldloven, som nasjonalpark, landskapsvernområder, naturreservat og marine verneområder.
Utvalgte naturtyper	Naturtyper det skal tas særskilt hensyn til. Er fastsatt gjennom vernevedtak og avgrenset i Naturbase. I dag har 8 naturtyper status som utvalgt naturtype.

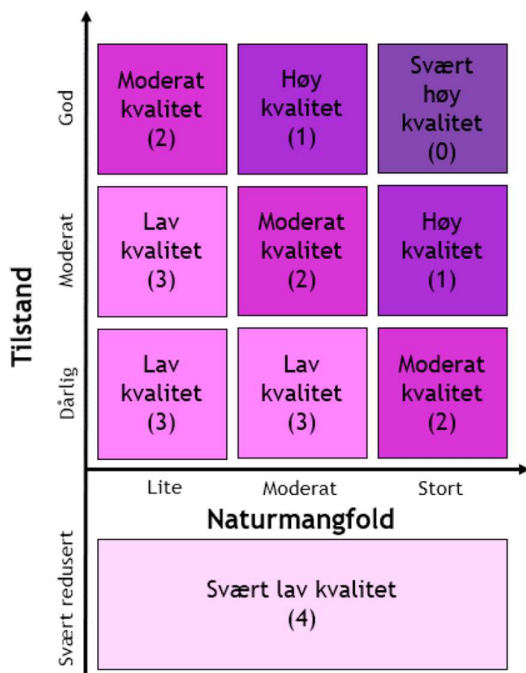
Naturtyper	Naturtyper kartlagt etter NiN, og viktige naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13
Økologiske funksjonsområder for arter	Områder som inneholder en eller flere økologiske funksjoner for en eller flere arter.
Landskapsøkologiske funksjonsområder	Viktige arealer for naturmangfold, tilknyttet områder med naturkvaliteter som legger til rette for vandring eller spredning, også kalt økologisk flyt, mellom disse.
Geologisk mangfold	Geotoper og geosteder

3.3 Kartleggingsmetodikk

Naturtyper og utvalgte naturtyper ble kartlagt etter NiN2 og i henhold til Miljødirektoratets kartleggingsinstruks M-2209 (Miljødirektoratet, 2024).

Instruksen beskriver hvordan lokalitetskvaliteten til hver naturtypelokalitet fastsettes. Det er kun arealene som tilfredsstillere kriteriene for en naturtype etter Miljødirektoratets instruks som kartlegges og kartfestes. Instruksen beskriver kartlegging av 111 Naturtyper, hvorav 83 er rødlistet i henhold til Norsk Rødliste for Naturtyper 2018 (Artsdatabanken) mens 28 er fastsatt etter anbefaling fra en ekspertgruppe.

For hver naturtypelokalitet registreres variabler som dokumentasjon for avgrensning av naturtypen (definerende variabler) og for vurdering av lokalitetskvalitet. For vurdering av lokalitetskvalitet skal det registreres variabler som beskriver lokalitetens tilstand og lokalitetens naturmangfold. Hvilke variabler som skal registreres er angitt i beskrivelse av naturtypen. På bakgrunn av ulike variabler skal lokalitetens tilstand og naturmangfold vurderes og skåres på hver sin akse. Deretter skal de to aksene vektet for å gi én samlet skår for lokalitetskvalitet i henhold til figur 3-1. For eksempel vil moderat tilstand og stort naturmangfold gi høy lokalitetskvalitet.

Figur 3-1: Sammenstilling av tilstand og naturmangfold til lokalitetskvalitet. Kilde: (Miljødirektoratet, 2024)

3.4 Usikkerhet

Det vurderes å være relativt liten usikkerhet tilknyttet naturverdier innenfor planområdet da området er godt undersøkt av biologer i flere omganger, er relativt oversiktlig og lett tilgjengelig og er lokalisert på kalkfattig berggrunn.

Det kan ikke utelukkes at det kan forekomme naturmangfold i utredningsområdet, som ikke er kjent og som av den grunn ikke er vurdert, men sjansen for det vurderes å være liten, spesielt etter gjennomført supplerende kartlegging. Uansett vil det alltid være noe usikkerhet knyttet til om tilgjengelig kunnskap samsvarer med dagens situasjon fullt ut.

Naturtype- og artsregistreringer ble utført i felt med appene NiN-app, Arter (Miljødirektoratet) og ArcGIS appen Field Maps. GPS på nettbrett og mobil tilsvarer en håndholdt GPS, og nøyaktighet vil variere etter satellittforhold. Observasjoner og kjennetegn i terrenget og på flyfoto ble benyttet for å gi bedre plassering av registreringene. Mobil/satellittdekning i området var god, og det anses ikke for å være vesentlige usikkerheter knyttet til avgrensning i felt.

Karplanter har stor variasjon når det gjelder tidspunkt for utvikling, vekst og blomstring. Kartlegging er kun utført sent i vekstsesongen, i september. Dette er egnet tidspunkt for naturtypekartlegging i Sarpsborg, men noe sent for å fange opp arts mangfold som avslutter vekstsesongen i juli-august. Det kan derfor ikke utelukkes at arter som blomstrer tidlig på året kan ha blitt oversett, deriblant enkelte vårblomstrende rødlistede karplanter.

Kvaliteten på eksisterende kunnskap regnes som tilstrekkelig god for å kunne vurdere påvirkning og konsekvenser av tiltaket når detaljer av omfang og gjennomføring av tiltaket foreligger.

4 Dagens situasjon

4.1 Områdebeskrivelse

Planområdet omfatter deler av Sarpsborg sentrum med østre del av fv. 109 St. Marie gate og fv. 118 St. Nikolas gate, Tarris-området, Glomma og Sarpsfossen, og området nord for Hafslund hovedgård.

Planområdets vestre del ligger i overgangen mellom den tette bybebyggelsen og randsonen mellom sentrum og Glomma. Randsonen er et åpent område preget av vei og jernbane. Området er delvis vegetasjonskledd og med svært ulik bebyggelse på nord- og sørsiden av veien. På nordsiden av fv. 118 ligger en lang toetasjes arbeiderbolig (Tarris) i et stort grøntområde. Sør for fv. 118 ligger Borregaard med spredt fabrikkbebyggelse med store volumer.

Glomma og det åpne elvelandskapet snevres inn rett nord for Sarpsfossen og domineres av bruene for vei og jernbane. Planområdet øst for Glomma er preget av åpne arealer med spredt og lav bebyggelse.

Figur 4-1: Kartutsnitt som viser dagens situasjon over utredningsområdet. Planavgrensning er markert med hvit stiptet linje. Kilde: Planbeskrivelsen

4.2 Naturgrunnet

Bioklimatisk hører utredningsområdet til boreonemoral sone og svakt oseanisk seksjon. Den boreonemorale sonen omfatter overgangen mellom den varmekjære løvskogsregionen og den mer kuldetolerante barskogsregionen. I solvendte buker og ller med godt jordsmonn dominerer edellauv- og blandingskoger med eik, ask og hassel og andre varmekrevende arter. I svakt oseanisk seksjon trives arter som er tolerante ovenfor tørke og kalde vintre, og som er tilpasset innlandsklimaet med lite vind, moderat nedbør, lav luftfuktighet og store daglige og årlige temperatursvingninger.

Berggrunnen i tiltaksområdet består hovedsakelig av dioritt, som er en magmatisk dypbergart, og betegnes kalkfattig berggrunn.

Løsmassene består hovedsakelig av randmorene med usortert morenemateriale som er avsatt langs en brefront, og en del fyllmasser som er transportert og avsatt av mennesker, i stor grad ved store veianlegg og der det er nyere bygningsmasse (NGU, 2025).

5 Resultater

5.1 Tidligere kartlegginger

Hele planområdet er tidligere kartlagt etter anerkjent metodikk, Natur i Norge (NiN) og Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (MI). Det vestre området, omtrent avgrenset av Glomma ble kartlagt av Biofokus i mai 2024. Det resterende området ble kartlagt av Rambøll sommeren 2019. I 2011 ble Hafslundparken kartlagt etter DN-håndbok 13 som et svært viktig parklandskap (A-verdi).

I tillegg til tidligere naturtypekartlegginger er det en god del registreringer i området av arter av forvaltningsmessig interesse, av flere artsgrupper. Registreringer av arter som kan bli påvirket negativt av en eventuell gjennomføring av tiltaket er beskrevet i rapporten.

5.2 Supplerende kartlegging

Ved gjennomføring av supplerende kartlegging av utredningsområdet i september 2025, ble det registrert to forekomster av utvalgte naturtyper og en naturtype på norsk rødliste for naturtyper, som ikke er fanget opp av tidligere kartlegginger. I tillegg ble det registrert et relativt stort antall rødlistearter.

5.3 Registrerte naturverdier

Nedenfor følger en oppdatert oversikt over registrerte naturverdier i utredningsområdet d.d. Oversikten omfatter både tidligere kartlagte naturverdier og resultater fra supplerende kartlegging. Oversikten gir kun et øyeblikksbilde av naturverdier i området, og det kan ikke utelukkes at det forekommer naturverdier i området som ikke er fanget opp, jf. kapittel 3.4 Usikkerhet.

5.3.1 Verneområder

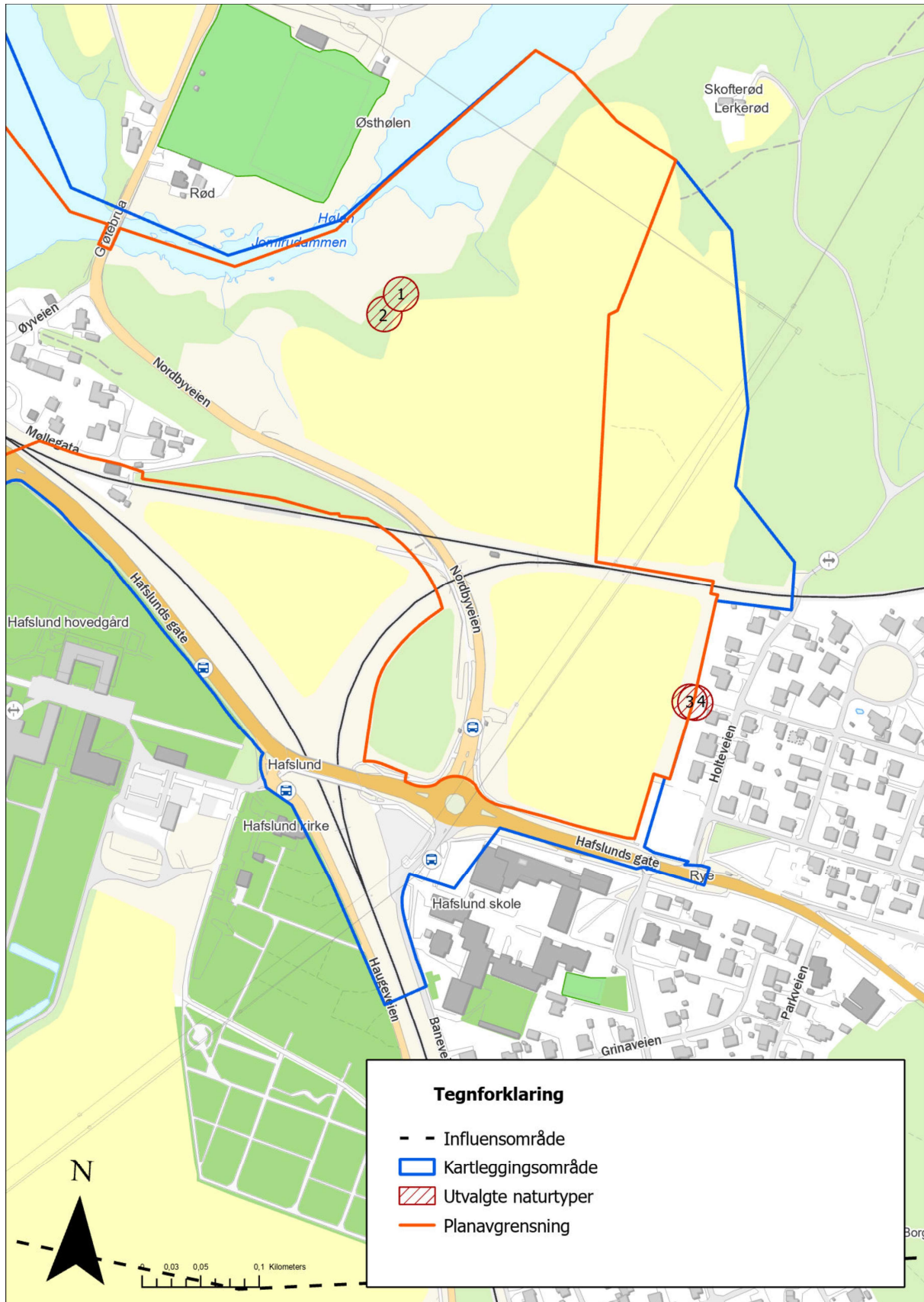
Det er ingen verneområder i planområdet.

5.3.2 Utvalgte naturtyper

Det er registrert fire forekomster av utvalgt naturtype hule eiker innenfor eller tilknyttet planområdet. Hule eiker er definert som grove eiketrær som har en omkrets på minimum 200 cm i brysthøyde, eller er synlig hule og med en omkrets i brysthøyde på minimum 95 cm. Unntatt er hule eiker i produktiv skog. De fire eikene har svært stor verdi, da utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52 har svært stor verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025).

To av trærne ble kartlagt i september og er lokalisert i kantsonen til Hølen/Jomfrudammen. Kantsonen omfatter frisk lågurtedellauvskog med hassel og gråor som dominerende treslag, og er beskrevet under naturtyper, navngitt Hølen.

Kart som viser lokalisering av de fire hule eikene, er vist i figur 5-1.

Figur 5-1: Kart over forekomster av utvalgt naturtype hule eiker i planområdet. Nummerering er vist til i beskrivelsene av naturtypene. Kilde: Multiconsult

Eika lokalisert lengst øst, navngitt Hølen, er vurdert til lav lokalitetskvalitet (Nr. 1 i figur 5-1, figur 5-2). Det er basert på at naturmangfold er vurdert til lite på grunn av treets størrelse (205 cm i omkrets i brysthøyde), ingen registreringer av rødlistearter, små barksprekker (<1,5 cm) og at treet ikke har synlige hulheter.

Tilstanden er vurdert til moderat basert på tresjikts- og busksjiktsdekningen rundt treet.

Figur 5-2: Grov sommerekik lokalisert i kantsonen til Hølen/Jomfrudammen. Bildet er tatt ved supplerende kartlegging. Kilde: Multiconsult

Eika lokalisert lengst vest, navngitt Hølen S, er også vurdert til lav lokalitetskvalitet (Nr. 2 i figur 5-1, figur 5-3). Det er basert på at naturmangfold er vurdert til lite på grunn av treets størrelse (225 cm i omkrets i brysthøyde), at det ikke er registrert rødlistearter, at treet har små barksprekker (<1,5 cm) og at treet ikke har synlige hulheter. Tilstanden er vurdert til moderat basert på tresjikts- og busksjiktsdekningen rundt treet.

Figur 5-3: Grov sommerekik lokalisert i kantsonen til Hølen/Jomfrudammen. Bildet er tatt ved supplerende kartlegging. Kilde: Multiconsult

Det er registrert to forekomster av utvalgt naturtype hule eiker lokalisert i kanten til dyrket jord like i planavgrensningen, på Hafslund ved Holteveien, navngitt Holteveien 1 og 2 (Nr. 3 og 4 i figur 5-1). Lokalitetskvaliteten er vurdert likt for begge trærne. Naturmangfold er vurdert til moderat basert på

treets størrelse (>200 cm i omkrets i brysthøyde) og middels dype barksprekker. Trærne er ikke synlig hule og det er ikke registrert rødlistede arter tilknyttet trærne. Tilstanden er vurdert til moderat basert på en del gjengroing av lauvtreoppslag rundt trærne. Samlet gir dette moderat lokalitetskvalitet.

Figur 5-4: To grove eiketrær i kantsonen mellom dyrket jord og bebyggelse på Hafslund. Kilde: (Miljødirektoratet, Holteveien 1 (NINFP1910023244), 2019), (Miljødirektoratet, Holteveien 2 (NINFP1910023253), 2019)

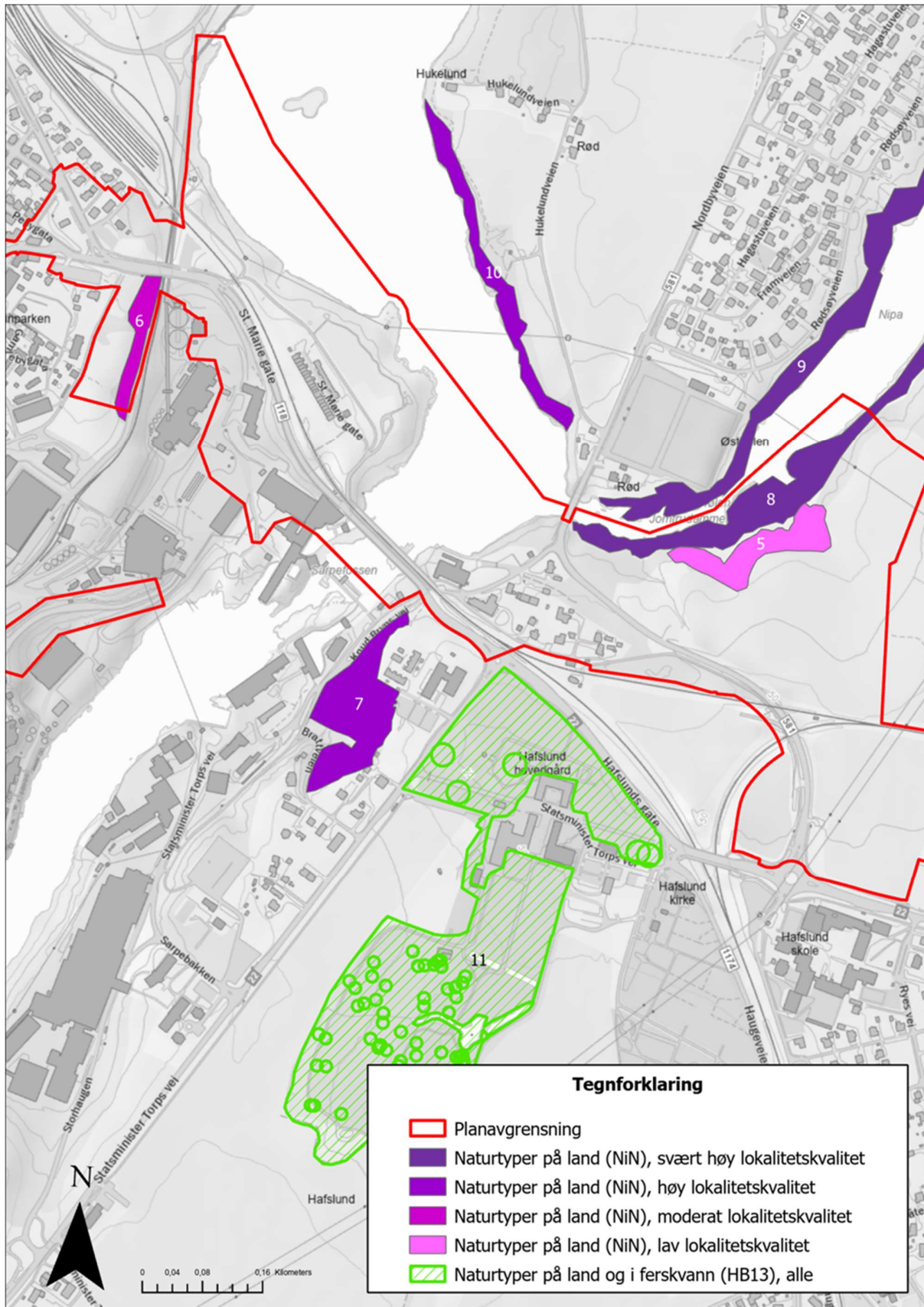
I tillegg er det lokalisert et fåtalls hule eiker helt inntil planavgrensningen ved Haugeveien inntil Hafslund hovedgård. Det er svært viktig at en eventuell gjennomføring av tiltaket IKKE berører trærne med tilhørende rotsone. Trærne er ikke nærmere beskrevet i denne rapporten.

5.3.3 Naturtyper

Det er registrert tre naturtypelokaliteter innenfor planområdet. To lokaliteter med frisk lågurtedellauvskog (C16.1) og en lokalitet med åpen flomfastmark. Frisk lågurtedellauvskog er en nær truet naturtype (NT) og har i tillegg sentral økosystemfunksjon. Åpen flomfastmark er en nær truet naturtype (NT).

I tillegg er det registrert en lokalitet med frisk lågurtedellauvskog, to lokaliteter med åpen flomfastmark og et parkanlegg like utenfor planområdet.

Oversikt over naturtyper i og nært tilknyttet planområdet er vist i figur 5-5.

Figur 5-5: Kart over naturtyper i og nært tilknyttet planområdet. Nummerering er vist til i beskrivelsene av naturtypene. Kilde: Multiconsult

Lokaliteter i planområdet

Hølen, nr.5

Lokaliteten med frisk lågurtedellauskog lokalisert i kantsonen til Hølen/Jomfrudammen, navngitt Hølen, har lav lokalitetskvalitet (Nr. 5 i figur 5-5). Det er basert på at naturmangfold er vurdert til moderat på grunn av størrelsen til lokaliteten (>5 dekar). Lokaliteten består av skyggefull lågurtedellauskog med dominans av hassel i tresjiktet, og også en god del ask, gråor og sommereik (Figur 5-6). Det er relativt få arter i undervegetasjonen, med eksempelvis enghumleblom, krossved, skogfiol og markjordbær. Det er få trær med spesielt livsmedium og enkelte store læger, hovedsakelig av gråor og selje. Tilstanden er vurdert til dårlig på grunn av at edellauskogen tilsvarer yngre produksjonsskog. Det er ingen kjørespor i lokaliteten og det er ingen reduksjon av bestanden som følge av soppangrep. Busksjiktdeknningen er relativt lav. Det er noe fremmedartsinnslag i kantsonen til dyrket jord. Lokaliteten har middels verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Lokaliteten er i sin helhet innenfor planområdet.

Figur 5-6: Edellauskog med hassel, gråor, ask og eik i busk- og tresjiktet. Bildet er tatt ved supplerende kartlegging. Kilde: Multiconsult

Ruinparken Ø, nr.6

Lokaliteten med lågurtedellauskog lokalisert i ruinparken nordvest i planområdet, navngitt Ruinparken Ø, har moderat lokalitetskvalitet (Nr. 6 i figur 5-5). Det er basert på at naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten har innslag av en del store trær (2-4 per dekar). Ellers er lokaliteten liten, under 5 dekar, og er uten trær med forekomster av vedmold, sprekkebark eller dødved i kronene. Innslaget av dødved i lokaliteten er lavt. Ingen rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav ble registrert i forbindelse med undersøkelsene og ingen rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav er kjent fra før. Ingen habitatspesifikke arter er registrert. Skogen i lokaliteten domineres av spisslønn, ask, lind og alm samt en del forekomster av fremmede arter. Tilstand er vurdert til moderat på grunn av mengden fremmede arter og høyt busksjikt. Lokaliteten er uten spor etter tunge kjøretøy. Lokaliteten har middels verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Lokaliteten er i sin helhet innenfor planområdet.

Figur 5-7: Edellauvskog i Ruinparken med spisslønn, ask og lind i tresjiktet. Kilde: (Miljødirektoratet, Ruinparken Ø (NINFP2410150462), 2024)

Jomfrudammen 1, nr.8

Lokaliteten med åpen flomfastmark lokalisert langs Hølen/Jomfrudammen på Hafslund, navngitt Jomfrudammen 1, har svært høy lokalitetskvalitet (Nr. 8 i figur 5-5, figur 5-8). Det er basert på at naturmangfold er vurdert til god grunnet lokalitetens størrelse på over 20 dekar. Hverken rødlistede eller habitatspesifikke arter er funnet. Tilstand er vurdert til god grunnet fravær av beitespor, ingen slitasje eller spor av tunge kjøretøy. Lokaliteten har stor verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Om lag halve lokaliteten er innenfor planområdet.

Figur 5-8: Lokalitet med åpen flomfastmark ved Hølen/Jomfrudammen på Hafslund. Kilde: (Miljødirektoratet, Jomfrudammen 1 (NINFP1910023256), 2019)

Lokaliteter i nær tilknytning til planområdet

Sarpehaugen, nr.7

Lokaliteten med lågurtedellauvskog lokalisert sørøst for eksisterende Sarpsbru, navngitt Sarpehaugen, har høy lokalitetskvalitet (Nr.7 i figur 5-5). Skogen har store trær deriblant 15 registrerte eiker målt til over 200 cm i omkrets i brysthøyde. I tillegg omfatter skogen riksbarkestrær med sprekkebark av ask, spisslønn og lind (Figur 5-9). Det er lite liggende død ved i lokaliteten. Antallet

store trær med sprekkebark og antallet rikbarkstrær trekker naturmangfoldsverdien opp til stor verdi. Området har vært endel av parkanlegget på Hafslund hovedgård hvor det ble plantet eik, bøk og hestekastanje på slutten av 1700-tallet. Kastanjene har nådd betydelig størrelse og utgjør stedvis en relativt stor andel av skogens kronetak. En turvei går gjennom området. Fylling av hageavfall har dekket nedre deler av stammen på 5-10 store trær. Turvei og søppeltømming trekker tilstanden ned til moderat. Ingen av eiketrærne definert som utvalgt naturtype hule eiker er innenfor planområdet. Lokaliteten har stor verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Den nordlige delen av lokaliteten er < 30 meter fra planavgrensningen.

Figur 5-9: Edellauvskog på Sarpehaugen øst for Sarpsbru med hestekastanje, ask og lind i tresjiktet. Kilde: (Miljødirektoratet, Sarpehaugen (NINFP1910018511), 2019)

Eilertsevja 9

Lokaliteten med åpen flomfastmark lokalisert langs Hølen/Jomfrudammen på Hafslundsøy, navngitt Eilertsevja, har svært høy lokalitetskvalitet (Nr. 9 i figur 5-5, figur 5-10). Det er basert på at naturmangfold er vurdert til god grunnet lokalitetens størrelse på over 45 dekar. Ingen rødlistede eller habitatspesifikke arter ble registrert ved kartlegging av lokaliteten. Tilstand er vurdert til god grunnet fravær av beitespor, ingen slitasje, spor av tunge kjøretøy eller menneskeskapte objekter. Lokaliteten har stor verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Lokaliteten er < 6 meter fra planavgrensningen på det nærmeste. Ved eventuell graving i kantsonen til vassdraget innenfor planområdet, kan det forventes at også lokaliteten vil påvirkes negativt, og at avbøtende tiltak vil være nødvendig.

Figur 5-10: Lokalitet med åpen flomfastmark ved Hølen/Jomfrudammen på Hafslundsøy. Kilde: (Miljødirektoratet, Eilertsevja (NINFP1910015780), 2019)

Hukelund, nr.10

I tillegg er det lokalisert en større lokalitet med åpen flomfastmark like nord for planområdet i kantsonen til Glomma, på sørøstsiden av Hafslundsøy (Nr. 10 i figur 5-5). Lokaliteten er navngitt Hukelund og har høy kvalitet. Ved eventuell graving i kantsonen til vassdraget innenfor planområdet, kan det forventes at også denne lokaliteten vil påvirkes negativt, og at avbøtende tiltak vil være nødvendig. Lokaliteten har stor verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Lokaliteten er < 70 meter fra planavgrensningen på det nærmeste. Ved eventuell graving i kantsonen til vassdraget innenfor planområdet, kan det forventes at lokaliteten vil påvirkes negativt, og at avbøtende tiltak vil være nødvendig.

Hafslundparken, nr.11

Hafslundparken på Hafslund hovedgård er i den nordlige delen lokalisert tett inntil Hafslundsgate (Nr. 11 i figur 5-5). Parken er et storslått parkanlegg vurdert til svært viktig etter DN-håndbok 13 i 2011 (Miljødirektoratet, Hafslundparken BN00097070, 2011). Parkanlegget omfatter blant annet store lindetrær som går over i en kulturskapt edelløvskog med bøk som dominerende art. Lokaliteten har stor verdi etter M-1941 (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Parkanlegget er på det nærmeste < 30 meter fra planområdet. Det er viktig at en eventuell gjennomføring av tiltaket ikke påvirker parkanlegget negativt, og at det spesielt tilses at ikke rotsonen til trærne nærmest planområdet skades.

5.3.4 Økologiske funksjonsområder for arter

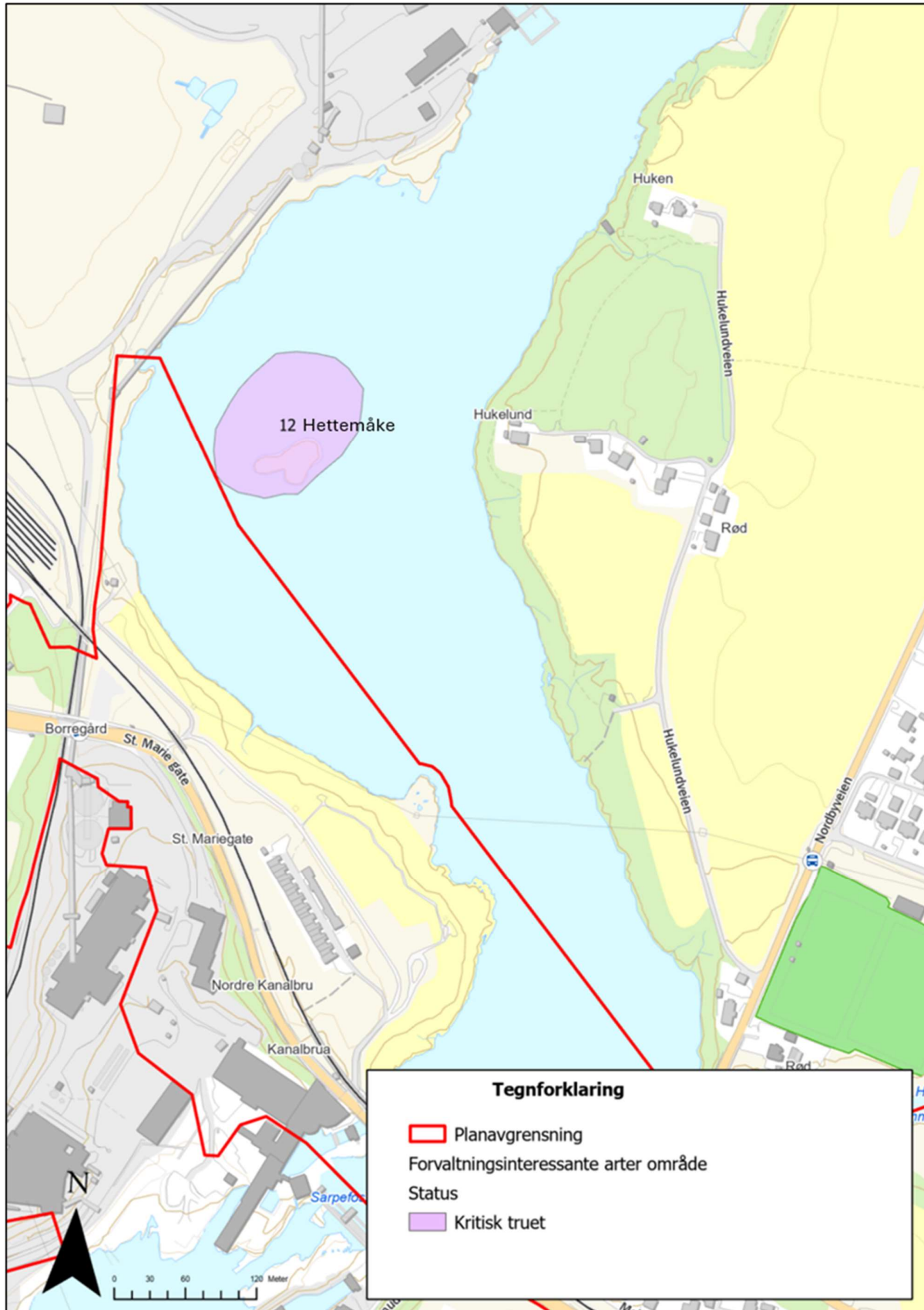
Det er registrert tre økologiske funksjonsområder innenfor eller nært tilknyttet planområdet. Et økologisk funksjonsområde for hettemåke (*Chroicocephalus ridibundus*), og to funksjonsområder for piggsvin (*Erinaceus europaeus*).

Amtmannskjæret i Glomma er økologisk funksjonsområde for hettemåke, som er kristisk truet (CR) på norsk rødliste for arter. Skjæret er beskrevet som det viktigste hekkeområde for arten i Sarpsborg og er lokalisert ca. 600 meter oppstrøms Sarpsfossen (Nr. 12 i figur 5-11), og tangerer planavgrensningen i sør. Bruken av området varierer, da hettemåkekolonier kan flytte frem og tilbake mellom ulike hekkelokaliteter. Hettemåke hekker innenfor markert område, og området er vurdert å ha svært stor verdi (Miljødirektoratet, Hettemåke funksjonsområde, 1996), (Miljødirektoratet, M-1941, 2025).

I den nordlige delen av Hafslund hovedgård er det registrert et funksjonsområde for piggsvin (Nr. 13 i figur 5-12). Piggsvin er i kategorien nær truet (NT) på norsk rødliste for arter. Arten er registrert som stasjonær i området, og funksjonsområdet er vurdert å ha middels verdi (Miljødirektoratet, Piggsvin funksjonsområde, 1993), (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Det er kun en liten del av funksjonsområdet som er innenfor planområdet.

I den sørøstlige delen av planområdet og i et bredt belte langs Sarpsborgveien til Sandbakken er det registrert et stort økologisk funksjonsområde for piggsvin (Nr. 14 i figur 5-12). Piggsvin er registrert som stasjonær i området, og funksjonsområdet er vurdert å ha middels verdi (Miljødirektoratet, Piggsvin stort funksjonsområde, 1993), (Miljødirektoratet, M-1941, 2025). Det er kun en liten del lengst vest i funksjonsområdet som er innenfor planområdet.

Figur 5-11: Økologisk funksjonsområde for hettemåke. Nummerering er vist til i beskrivelsen av funksjonsområdet. Kilde: (Miljødirektoratet, 2025)

Figur 5-12: Økologiske funksjonsområder for piggsvin. Nummerering er vist til i beskrivelsen av funksjonsområdene. Kilde: (Miljødirektoratet, 2025)

Tabell 5-1 gir en oversikt over naturtyper og økologiske funksjonsområder i plan- og influensområdet, og hvor de er oppført med hvilken verdi de har etter verdikriterier i veileder M-1941. Naturmangfold med stor eller svært stor verdi inngår i rundskriv T-2/16.

Tabell 5-1: Oversikt over naturtyper og økologiske funksjonsområder i plan- og influensområdet. Nummereringen er vist til i beskrivelsene av naturverdiene. Verdien følger KU-verdiene i veileder M-1941.

Nr.	Navn på lokalitet (kategori)	Registreringskategori	Verdi etter M-1941
1	Hul eik	Utvalgt naturtype	Svært stor verdi
2	Hul eik	Utvalgt naturtype	Svært stor verdi
3	Hul eik	Utvalgt naturtype	Svært stor verdi
4	Hul eik	Utvalgt naturtype	Svært stor verdi
5	Lågurtedellauvskog (NT)	Naturtype NiN	Middels verdi
6	Lågurtedellauvskog (NT)	Naturtype NiN	Middels verdi
7	Lågurtedellauvskog (NT)	Naturtype NIN	Stor verdi
8	Åpen flomfastmark (NT)	Naturtype NiN	Stor verdi
9	Åpen flomfastmark (NT)	Naturtype NiN	Stor verdi
10	Åpen flomfastmark (NT)	Naturtype NiN	Stor verdi
11	Parkanlegg (A-verdi)	Naturtype DN-håndbok 13	Middels verdi
12	Hettemåke (CR)	Økologisk funksjonsområde	Svært stor verdi
13	Piggsvin (NT)	Økologisk funksjonsområde	Middels verdi
14	Piggsvin (NT)	Økologisk funksjonsområde	Middels verdi

Supplerende kartlegging resulterte i en betydelig økning av registreringer av rødlistede arter av treslagene ask (*Fraxinus excelsior*) og alm (*Ulmus glabra*). Begge artene er i kategorien sterkt truet (EN) på norsk rødliste for arter, hovedsakelig på grunn av at artene er rammet av soppsykdommer. Begge artene er vidt utbredt i Norge. Ask er rammet av askeskuddsyke, forårsaket av askeskuddbeger og fører til nekroser i veden og til at skudd visner. Sykdommen er svært alvorlig i Norge, og trær i alle aldersklasser er utsatte og dødeligheten er høy (Artsdatabanken, 2021).

Alm er rammet av almesjuka, forårsaket av to sopparter, og i tillegg reduseres artens populasjoner av beiting/gnag fra hjortedyr. Et varmere klima i Norge kan føre til raskere spredning av almesjuka, og en mer markert nedgang i almebestanden i de kommende hundre årene kan forventes. I flere land er alm nesten utryddet av sykdommen. Totalt ble det ved supplerende kartlegging registrert 43 alm og ask innenfor planområdet, hovedsakelig av store friske trær, men også enkelte yngre individer. Kart over registrerte forekomster av ask og alm fra supplerende kartlegging er vist i figur 5-13.

Tabell 5-2: Registrerte forvaltningsinteressante arter i plan- og influensområdet. Influensområdet varierer for ulike artsgrupper og er definert i kapittel 1.4. Kilde: (Artsdatabanken, Artskart, 2025), Multiconsult

Artsgruppe/Norsk navn	Latinsk navn	Kategori	Siste reg.	Lokalitet	Aktivitet
Karplanter					
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN	2025	Ruinparken, Grøtebrua, langs St. Maries gate mfl.	
Alm	<i>Ulmus glabra</i>	EN	2025	Grøtebrua,	
Nyresildre	<i>Saxifraga granulata</i>	NT	2020	Hafslundkirke	
Lind	<i>Tilia cordata</i>	NT	2024	Nord for Ruinparken	
Moser					
Flokekrypmose	<i>Hygroamblystegium varium</i>	EN	2013	Vest for Grøtebrua	
Leddyr (insekter)					
-	<i>Corticeus suturalis</i>	EN	2012	Nord for Ruinparken	
Kystsaksedyr	<i>Apterygida media</i>	NT	2010	Tarris	
Pattedyr					
Piggsvin	<i>Erinaeacus europaeus</i>	NT	1993	Hafslund	Stasjonær
Fugler					
Hettemåke	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	CR	1996, 2025	Amtmannsskjæret, Hafslund hovedgård	Reproduksjon, stasjonær
Sothøne	<i>Fulica atra</i>	VU	2024	Sør for Amtmannsskjæret	Mulig reproduksjon*
Storskarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	NT	2013	Hafslundsøy	Stasjonær
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	NT	2024	Hafslundparken	Mulig reproduksjon
Sanglerke	<i>Alauda arvensis</i>	NT	2025	Hafslund	Mulig reproduksjon
Grønnfink	<i>Chloris chloris</i>	VU	2024	Hafslundparken	Mulig reproduksjon
Gråspurv	<i>Passer domesticus</i>	NT	2013	Hafslund	Stasjonær
Lerkefalk	<i>Falco subbuteo</i>	NT	2009	Lerkerød mfl.**	Næringsområde
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	VU	2025	Lerkerød, Hafslundparken	Mulig reproduksjon
Dvergspett	<i>Dryobates minor</i>			Lerkerød	Mulig reproduksjon
Fisk					
Ål	<i>Anguilla anguilla</i>	EN	2014		

* Arten er ikke oppført med kjent aktivitet i Artskart, men det vurderes som sannsynlig at arten hekker tilknyttet evjer langs Glomma. **Arten er omfattet av sensitive artsdata og nærmere informasjon om registreringer av arten er unnatt offentligheten, og utelatt fra rapporten.

5.3.5 Landskapsøkologiske funksjonsområder

Glomma utgjør en landskaps-økologisk sammenheng i området, og er et omfattende vassdrag med utallige sideforgreininger av små, mellomstore og store bekkeløp. Glomma vurderes som et regionalt til nasjonalt viktig landskaps-økologisk funksjonsområde for vann-/våtmarksfugl som trekker mellom hekkeområdene i indre og/eller høyereliggende deler av Akershus og Innlandet og kystområdene langs Oslofjorden.

Glomma er også viktig for en rekke fiskearter, blant annet for arter som vandrer mellom ferskvann og saltvann som ål, laks og sjørøret. Ål er registrert oppstrøms fossen i 2014. Ål er i kategorien sterkt truet (EN) på norsk rødliste for arter, vurdert opp fra sårbar (VU) på forrige rødliste (2015).

Arter tilknyttet Glomma og vassdrag i prosjektet for øvrig, skal utredes i sammenheng med søknad om tiltak i Glomma, og vil ikke bli beskrevet nærmere i denne rapporten.

5.3.6 Geologisk mangfold

Det er ingen registreringer av geotoper eller geosteder i plan- og influensområdet.

6 Mulige negative virkninger av tiltaket på naturverdier

Omfang og størrelse på tiltaket forventes å føre til negative virkninger på naturverdier i plan- og influensområdet.

Ved direkte inngrep i en eller flere av lokalitetene med utvalgt naturtype hule eiker vil inngrepet utgjøre svært stor negativ konsekvens for naturverdiene i området der trærne er lokalisert. Direkte inngrep i naturtykelokalitetene i planområdet vil kunne utgjøre stor negativ og middels negativ konsekvens for området der naturtypene er lokalisert.

Anleggsgjennomføringen vil virke negativt på fugl og dyreliv i plan- og influensområdet i form av støy fra anleggsarbeidet og kjøring med anleggsmaskiner. Menneskelig aktivitet gir forstyrrelser på vilt gjennom midlertidige unnavikelsesresponses. Støy har særlig negativ påvirkning på fugl i hekkeperioden fra 1. april - 1. august, og kan medføre redusert hekkesuksess.

For arbeid nær Glomma, som er et fiskeførende vassdrag, vil det kunne bli både avrenning til vassdraget og fjerning av kantvegetasjon som omgir vassdraget. Begge deler vil kunne få negative virkninger for fisk i vassdraget og insekter, fugl og pattedyr i kantsonen, og tillatelser fra Statsforvalter må trolig innhentes. Naturverdier tilknyttet vann og vassdrag skal utredes i sammenheng med søknad om tiltak i Glomma.

Ved eventuell gjennomføring av tiltaket vil massehåndtering i anleggsfasen, og blottlegging av jord, gi økt risiko for etablering og spredning av forekomster av fremmede arter. Dette forringer naturmangfoldet.

7 Anbefalte tiltak for ivaretagelse av naturverdier

For å minimere risikoen for negativ påvirkning på natur i forbindelse med en eventuell gjennomføring av prosjektet er det flere tiltak som kan gjennomføres i anleggsperioden. Tiltakene nedenfor er vurdert som realistiske å gjennomføre i dette prosjektet. En del av anbefalingene kan vurderes innarbeidet i planbestemmelsene.

7.1 Lovpålagte og søknadspliktige tiltak

Alle inngrep i eller i nærheten av vassdrag skal godkjennes av forvaltningsmyndighetene, jf. Forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, som setter endelige vilkår for gjennomføringen. Søknad om tillatelse til å gjennomføre fysiske tiltak i eller i tilknytning til vassdrag sendes Statsforvalteren.

Langs vassdrag skal det opprettholdes et naturlig økologisk fungerende vegetasjonsbelte som ikke, noe sted må være mindre enn 6 meter bredt til hver side, jf. vannressurslovens § 11.

Den som setter i verk virksomhet eller tiltak som kan medføre spredning eller utslipp av levende eller levedyktige organismer til steder der de ikke forekommer naturlig, skal i rimelig utstrekning

treffe tiltak for å hindre dette, jf. naturmangfoldloven § 28. Tiltak skal alltid utføres ved håndtering av løsmasser og plantedeler av høyrisikoarter for spredning ved massehåndtering (Sweco, Miljødirektoratet, 2018).

Mattilsynet kan når det foreligger risiko for spredning av planteskadegjørere fastsette tiltak som hindrer dette jf. Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere § 6. Mattilsynet forventer at det stilles krav til tiltakshaver i planbestemmelsene for å hindre smitte og spredning av plantesykdommer i gjennomføring av tiltaket.

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 og § 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11 og § 7 i forurensningsloven.

7.2 Avbøtende tiltak i anleggsperioden

Tiltak ved inngrep i og nært vassdrag. Kantsonen til Glomma og Hølen/Jomfrudammen skal kun berøres hvis det inngår som en del av prosjekteringen av tiltaket. Kantsonen som ikke inngår i tiltaket, som ligger nært inntil tiltaksområdet, skal gjerdes inn med alpingjerde eller et tilsvarende og minst like stabilt gjerde. Det skal påses at gjerde står oppført hele anleggsperioden. Plassering av gjerder skal avklares med biolog.

Unngå arbeid i Glomma i gyteperioden for fisk. Unngå avrenning av finstoff fra arbeid langs vassdraget. Minimer inngrep i kantvegetasjonen både ved Glomma/Hølen/Jomfrudammen.

Hensynta naturverdier. Trær og andre naturverdier som skal bevares i anleggsperioden i eller nært inntil planområdet skal avgrensnes med fysisk sperring, eksempelvis låsbart byggeplassgjerde. Avgrensningen bør utføres i samarbeid med grunnentreprenør.

Anleggstrafikk inn og ut fra planområdet skal tilpasses eksisterende veinett. Naturverdier eller vegetasjon utenfor planområdet skal ikke skades i forbindelse med anleggstrafikk inn og ut fra området.

I perioden 15.april til 15.juli skal det ikke gjøres inngrep eller bedrives anleggsvirksomhet i vegetasjon. Fjerning av vegetasjon utføres utenom hekkeperioden.

Unngå støyforurensning så langt det er mulig. Det skal vurderes om det er hensiktsmessig å gjennomføre konkrete tiltak for å minimere støyforurensning. Særlig i perioder hvor støy kan virke forstyrrende på dyrelivet. For eksempel, unngå støyende arbeider i hekkeperioden til fugl.

Tiltak ved håndtering av fremmede arter. Det skal gjøres konkrete tiltak for å minimere risiko for spredning av fremmede plantearter. For forekomster utenfor planområdet skal terrenginngrep unngås. Der forekomster av fremmede arter berøres skal massehåndtering følge retningslinjer i prosjektspesifikk tiltaksplan for håndtering av fremmede arter.

7.3 Avbøtende tiltak ved permanent situasjon

Der vegetasjon fjernes i forbindelse med tiltaket skal arealene revegeteres. Dette er spesielt viktig i kantsonene til Glomma og Hølen/Jomfrudammen slik at arealene gjenoppretter sin funksjon både som viltkorridor for vilt, næringsområde, mulig hekkeområde for fugl og leveområde for blant annet insekter og vedboende sopp og lav. Naturlig revegetering må tilstrebes. Tilsåing vil som regel bare være nødvendig dersom man må begrense faren for erosjon. Dersom tilsåing benyttes, skal det benyttes stedegne arter med stedegne frøkilder.

Hvis det på enkelte arealer er prosjektert for beplantning, eksempelvis i midtdele, skal beplantningen bestå av norske arter eller hageplanter av arter som ikke er oppført på fremmedartslista. Plantelister skal godkjennes av biolog.

Belysning av Sarpsbru og veiene som inngår i tiltaket skal utformes slik at områder ikke blir opplyst unødvendig, og ikke med lyssettingen vendt opp i luften.

8 Referanser

- Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for naturtyper*. Hentet fra <https://artsdatabanken.no/naturtyper/norsk-rodliste-naturtyper>
- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter*. Hentet fra <https://lister.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021>
- Artsdatabanken. (2021). *Vurdering av ask Fraxinus excelsior L.* Hentet fra <https://lister.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021/23570>
- Artsdatabanken. (2023). *Fremmedartslista*. Hentet fra <https://lister.artsdatabanken.no/fremmedartslista/2023>
- Artsdatabanken. (2025). *Artskart*. Hentet fra Artskart:
<https://artskart.artsdatabanken.no/#map/427864,7623020/3/background/topo2/filter/%7B%22IncludeSubTaxonIds%22%3Atrue%2C%22Found%22%3A%5B2%5D%2C%22NotRecovered%22%3A%5B2%5D%2C%22Blocked%22%3A%5B2%5D%2C%22CenterPoints%22%3Atrue%2C%22Style%22%3A1%7D>
- COWI/Multiconsult. (2019, mars 29). • *Delutredning naturmangfold. Kommunedelplan (KDP) med konsekvensutredning (KU) for InterCity Østfoldbanen dobbeltspor Fredrikstad – Sarpsborg og fv. 118 ny Sarpsbru. 2G Cowi/Multiconsult*. Fredrikstad.
- Lovdata. (1983). *Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-03-13-6?q=forurensningsloven>
- Lovdata. (2007). *Forskrift om rammer for vannforvaltningen*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446?q=vannforskriften>
- Lovdata. (2009). *Naturmangfoldloven*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100?q=naturmangfoldloven>
- Lovdata. (2011). *Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-13-512?q=forskrift%20om%20utvalgte%20naturtyper>
- Lovdata. (2015). *Forskrift om fremmede organismer*. Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716>
- Miljødirektoratet. (1993). *Piggsvin funksjonsområde*. Hentet fra https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=11.136231_59.274685_47969
- Miljødirektoratet. (1993). *Piggsvin stort funksjonsområde*. Hentet fra https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=11.164605_59.261187_47969
- Miljødirektoratet. (1996). *Hettemåke funksjonsområde*. Hentet fra https://faktaark.naturbase.no/artnasjonal?id=11.129676_59.282171_3671
- Miljødirektoratet. (2011). *Hafslundparken BN00097070*. Hentet fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=BN00097070>
- Miljødirektoratet. (2019). *Eilertsevja (NINFP1910015780)*. Hentet fra <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP1910015780>
- Miljødirektoratet. (2019). *Holteveien 1 (NINFP1910023244)*. Hentet fra <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP1910023244>
- Miljødirektoratet. (2019). *Holteveien 2 (NINFP1910023253)*. Hentet fra <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP1910023253>
- Miljødirektoratet. (2019). *Jomfrudammen 1 (NINFP1910023256)*. Hentet fra <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP1910023256>
- Miljødirektoratet. (2019). *Sarpehaugen (NINFP1910018511)*. Hentet fra <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP1910018511>
- Miljødirektoratet. (2024). *M-2209 Kartleggingsinstruks*.
- Miljødirektoratet. (2024). *Ruinparken Ø (NINFP2410150462)*. Hentet fra <https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP2410150462>
- Miljødirektoratet. (2025). *M-1941*. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/>
- Miljødirektoratet. (2025). *Naturbase*. Hentet fra <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1>
- Naturmangfoldloven. (2009). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100?q=nml>
- NGU. (2025). *Løsmasser*. Hentet fra https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Regjeringen. (rev.2025). *T2-16*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/miljoforvaltnings- innsigelsespraksis/id2504971/>

- Regjeringen.no. (2025). *Miljøforvaltningens innsigelsespraksis*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/?q=T-2/16>
- Sweco, Miljødirektoratet. (2018). *Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede arter, veileder M982*. Hentet fra <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m982/m982.pdf>